

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant Izzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2024, 24(2), 788 – 805. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2024..-1350485>

Öğretmen Algılarına Göre Alturistik Liderlik, Öğrenen Okul ve Örgütsel Mutluluk Arasındaki İlişki

The Relationship Between Alturistic Leadership, Learning School and Organizational Happiness
According to Teacher Perceptions

Muhammed ZİNCİRLİ¹ ID, Vildan BURULDAY² ID

Geliş Tarihi (Received): 26.08.2023

Kabul Tarihi (Accepted): 02.04.2024

Yayın Tarihi (Published): 24.06.2024

Öz: Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin öğrenen okul, alturistik liderlik ve örgütsel mutluluk algıları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çalışma ilişkisel tarama modeliyle yürütülmüştür. Bu çalışmanın evrenini 2021-2022 eğitim öğretim yılında Bingöl İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okullarda görev yapan öğretmenler, araştırmanın örneklemini ise basit (seçkisiz) örnekleme yöntemiyle seçilmiş 444 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri Öğrenen Okul Ölçeği (ÖÖÖ), Alturistik Liderlik Ölçeği (ALÖ) ve Örgütsel Mutluluk Ölçeği (ÖMO) kullanılarak elde edilmiştir. Toplanan verilerin analizinde istatistik paket programı kullanılmıştır. Çalışma kapsamında elde edilen veriler betimsel istatistikler, t testi, anova, korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi yapılarak çözümlenmiştir. Anova testi sonucunda ortaya çıkan farklılıkların kaynağını tespit etmek amacıyla post hoc(karşılaştırma) testlerinden yararlanılmıştır. Yapılan karşılaştırma testlerinde anlamlı düzeyde farklılıklar tespit edilmekle birlikte anlamlı farklılıkların olmadığı sonuçlara da ulaşılmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve alan değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık bulunmazken zihni modeller alt boyutunda kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerden, kişisel hakimiyet alt boyutunda güzel sanatlar/beden alanındaki öğretmenlerin sosyal bilgiler alanındaki öğretmenlerden, takım halinde öğrenme ve zihni modeller alt boyutunda ise ortaokul öğretmenlerinin algılarının lise öğretmenlerinin algılarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca mevcut çalışmada örgütsel mutluluk ve alturistik liderlik algılarının öğrenen okul algılarına ilişkin puanları anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Alturistik liderlik, Öğrenen okul, Örgütsel mutluluk.

&

Abstract The purpose of this study is to examine the relationship between teachers' perceptions of learning school, alturistic leadership and organisational happiness. The study was conducted with relational survey model. The population of this study consists of teachers working in schools affiliated to Bingöl Provincial Directorate of National Education in the 2021-2022 academic year, and the sample of the study consists of 444 teachers selected by simple (random) sampling method. The data of the study were obtained by using the Learning School Scale (LSS), Alturistic Leadership Scale (ALS) and Organisational Happiness Scale (OHS). Statistical package programme was used to analyse the collected data. The data obtained within the scope of the study were analysed using descriptive statistics, t test, anova, correlation analysis and multiple regression analysis. Post hoc (comparison) tests were used to determine the source of the differences that emerged as a result of the ANOVA test. Although significant differences were found in the comparison tests, it was also found that there were no significant differences. According to the results obtained from the study, while there was no significant difference in terms of gender, marital status, educational status and field variables, it was observed that the perceptions of female teachers were higher than male teachers in the mental models sub-dimension, the perceptions of teachers in the fine arts / physical field were higher than those of teachers in the social sciences field in the personal mastery sub-dimension, and the perceptions of secondary school teachers were higher than those of high school teachers in the team learning and mental models sub-dimension. In addition, in the current study, it is seen that organisational happiness and alturistic leadership perceptions significantly predict the scores related to learning school perceptions.

Keywords: Alturistic leadership, Learning school, Organisational happiness.

Atıf/Cite as: Zincirli, M. & Burulday, V. (2024). Öğretmen algılarına göre alturistik liderlik, öğrenen okul ve örgütsel mutluluk arasındaki ilişki. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 788-705. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2024..-1350485>

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuelt>

Copyright © Published by Bolu Abant Izzet Baysal University– Bolu

¹ Sorumlu Yazar: Doç. Dr. Muhammed Zincirli, Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, mzincirli@firat.edu.tr, ORCID 0000-0003-0716-6794

² Öğr. Gör. Vildan Burulday, Bingöl Üniversitesi, Solhan MYO, Çocuk bakımı ve Gençlik Hizmetleri, vburulday@bingol.edu.tr, ORCID 0000-0002-3867-6749

1. GİRİŞ

Küreselleşmenin etkisiyle beraber dinamik bir yapıya sahip olan dünyada sürekli bir gelişim ve değişim yaşanmaktadır (Yalçın ve Ay, 2011). Örgütlerin geleneksel yapılarından kurtulmaları (Çankır ve Yükseltürk, 2010) ve rekabetlerini devam ettirebilmeleri için (Bakan ve Karayılan, 2011) bilgiyi istikrarlı bir şekilde yapılandırmaları gerekmektedir (Bozkurt, 2003). Aynı zamanda örgütün devamlı gelişimini sağlayacak stratejilere sahip olması da beklenen bir durumdur (Yalçın ve Ay, 2011). Bu beklenti ve gereklilik durumu örgütü yaşanabilecek çevresel değişimlere duyarlı hale getirmekte ve örgüt yeni arayışlar içerisine girmektedir (Koç, 2006). Örgütlerin sahip olduğu bu yeni kimlik öğrenen örgüt kavramı olarak karşımıza çıkmaktadır.

İlk olarak Chris Agris'in 1960'lı yıllarda ortaya attığı öğrenen örgüt kavramı 1990'lı yıllarda Peter Senge'nin Beşinci Disiplin adlı eseri ile daha yaygın bir şekilde kabul görmeye başlamıştır (Atak ve Atik, 2007). Senge, (2006) öğrenen örgütleri "geniş bir vizyona sahip, ekip ruhunun öğrenme üzerinde kilit rol oynadığı, paydaşların bakış açılarına saygı duyan ve sürekli gelişim için üstün çaba sarf eden örgütler" olarak tanımlamaktadır. Bu tip örgütlerde paydaşlar eylemlerinin sonuçlarını değerlendirebilme, oluşabilecek değişimleri öngörebilme ve çevresel değişiklikleri kabullenebilme yeteneklerine sahiptirler (Bates ve Khasawneh, 2005; Senge, 1992). Oluşabilecek bu çevresel değişikliklerden en fazla etkilenen örgütler de hiç şüphesiz eğitim örgütleridir (Kösterelioğlu ve Akın Kösterelioğlu, 2008). Bilim ve teknolojinin değişmesi, bilginin durağan bir yapıda olmaması eğitim örgütlerinin yapılarında da birtakım değişiklikler yaşanmasını zorunlu kılmıştır (Numanoğlu, 1999). Eğitim örgütleri olan okullar da bu değişimden etkilenmiş ve öğrenen okullar olarak ifade edilmeye başlanmıştır (Kılıç Üstün ve Önen, 2011). Öğrenen okullar belirli amaçlar doğrultusunda faaliyet gösterirler. Yenilikleri takip eder ve sürekli olarak amaç geliştirirler. Paydaşların gelişimi için fırsatlar oluştururlar. Aynı zamanda olumlu çalışma ortamları yaratır ve okulun mevcut durumu ile ilgili değerlendirmeler yaparlar. Illback (1992) ve Zins (1995) öğrenen okulların altı temel bileşenden oluştuğunu ifade etmişlerdir. Bu temel bileşenler; paylaşılan bir vizyon, ekip ruhu algısı, görev ve sorumluluk bilinci, gerçeklerin analizi, ekipler arasında güven ve yetkilendirme ile program değerlendirmesidir. Bu bileşenlerin örgütte yer edinmesi vizyon sahibi olmayı, riskleri göze alabilmeyi ve değişime direnenler karşısında sebatkâr olabilmeyi gerektirir (Korkmaz, 2008). Nitekim Senge ve Kofman (1993) öğrenen örgütlerin bu bileşenlere sahip liderler tarafından inşa edilebileceğini belirtmiştir. Benzer şekilde Senge de (1990) öğrenen örgütlerin, kişisel hakimiyet, takım halinde öğrenme, ortak bir vizyona sahip olma, sistem düşüncesi ve zihni modeller olarak beş temel disiplinden oluştuğunu ifade etmektedir (Akt. Gürsel, 1998). Okulların geleneksel örgüt yapılarından kurtularak bu bileşenlere sahip öğrenen örgüt yapılarına dönüşmesi ise anlık bir değişim sonucu değil zaman isteyen bir süreçtir. Bu süreçte; okulun öğrenmeye teşvik edici bir ortama dönüşmesi, olası risklerin ortadan kaldırılması, paydaşları destekleyen bir okul ortamının oluşturulması liderler açısından önemli görülmektedir (Ensari, 1998). Doğan ve Yiğit (2015), örgütün potansiyellerinin geliştirilmesi ve örgüt kültürünün benimsetilmesinin liderlerin inisiyatifinde olduğunu vurgulamaktadırlar. Örgütlerin belirledikleri amaçlara ulaşma derecesi lider pozisyonundaki yöneticilerin sahip oldukları yeterlilikleri kullanabilme becerisi ile ilişkilidir (Cerit, 2004). Bu sayede okullarda etkililik ve verimliliği arttırabilmek için kişisel ve mesleki yeterlilikleri üst düzey olan okul yöneticilerinin sisteme entegre edilmesi sağlanabilir (Cansoy ve Polatcan, 2019). Dolayısıyla öğrenen örgüt olabilme öğrenen okulların iç disiplini sağlayabilmesi, amaçlarına ulaşabilmede dinamik bir yapıda olması ve etkili/verimli bir örgüt olabilmesine katkı sağlayabilir.

Liderliğin alanyazında oldukça geniş bir yer edinmesine ve sayısız tanımı yapılmasına rağmen kelime anlamı itibarıyla çok az anlaşılan bir kavram olduğu söylenebilir (Burns, 1978, aktaran Çakmak, Biçer ve

Uğurluoğlu, 2019). Liderlik; ortak bir amaç etrafında bir araya gelmiş insanları amaçlarına ulaşmaları noktasında harekete geçiren güç, bilgi, beceri ve yeteneğin bir insanda vücut bulmuş hali olarak tanımlanmaktadır (Koçel, 2005). Son yıllarda özellikle örgütün insan ve bilgi kaynağını yönetirken (Fındıkçı, 2009), alışılmışın dışında davranışlar sergileyen (Toprakçı, 1993) farklı liderlik yaklaşımlarından söz edilmektedir (Konan, 2015). Bu liderlik yaklaşımlarından biri de alturistik liderliktir (Konan ve Gedik, 2019). Alturistik liderlik ile ilgili alanyazın incelendiğinde alturizmin yanı sıra özgecilik ve diğerkamlik gibi kavramlara da rastlanmış her üç kavramında temelde aynı olduğu görülmüştür. Alturizmin (özgecilik), nihai amacının başkalarının refahını arttırmak olan motivasyonel bir durum olduğu görülmektedir (Batson, 1991, aktaran Miller, 2003). Bir liderin özgeci ya da alturistik lider olarak tanımlanabilmesi için bazı temel becerilere sahip olmaları gerekmektedir. Bu temel becerilerin empati kurma, öz düzenleme yapma, öz farkındalık oluşturma ile motivasyon ve sosyal beceriler olduğu görülmektedir (Goleman, 2000). Alturistik liderlik; herhangi bir çıkar gözetmeksizin başkalarının faydasına olabilecek tüm eylemlerde gönüllü olarak yer almak ve kendini topluma adanmak şeklinde ifade edilmektedir (TDK, 2023). Alturistik liderler eylemlerini gerçekleştirirken herhangi bir çıkar gözetmedikleri söylenebilir. Bu liderler için başkalarını motive etmek (Miller, 2003), bireylerin fizyolojik ve psikolojik sağlıklarını korumak (Miller, 2005) ve mutlu olmalarını sağlamak daha önemli görülmektedir. Görüldüğü gibi alturistik liderlerin nihai hedefi takipçilerinin mutlu olmasını sağlamaktır (Miller, 2003).

Mutluluk; “genellikle insanların kendilerine en yüksek erek olarak koydukları değer, bilinci dolduran tam bir doyumluk durumu, istek ve eğilimlerin tam bir uyumu ve doyumluğu, değerli şeylerin bolluğu içinde alınan nesnel durum” dur (TDK, 2018). Başka bir tanımda ise mutluluk; olumlu duyguların olumsuz duygulardan daha baskın olması durumu olarak açıklanmaktadır (Warr, 2011). Örgütlerde mutluluk ise kişinin iş eylemlerinde karşılaştıkları zorluklarla baş edebilmek için sahip olduğu kaynakları dikkatli bir şekilde kullanmaktır (Edmunds ve Pryce-Jones, 2008). Bu tanımlar çerçevesinde mutluluk kavramı eğitim örgütleri perspektifinden incelendiğinde; mutlu öğretmenlerin daha üretken oldukları ve örgütün başarısı adına daha fazla çaba gösterdikleri söylenebilir. Öğretmenlerin beklentilerinin karşılanması okullarda mutluluk seviyesinin de yüksek olmasına sebep olacaktır. Bu sayede mutlu olan öğretmenlerin, öğrenmeye ve öğretmeye daha motive olduğu ve sorunların minimize edildiği bir okul ortamı oluşturacakları düşünülmektedir. Yapılan çalışmalar ışığında alanyazında alturistik liderlerin takipçilerine dair mutluluk duygusu yaratabilme beklentisi bu liderlik algısının çalışmanın değişkeni olarak belirlenmesinde önemli rol oynamıştır. Alturistik liderlere göre takipçilerin amaçlarına ulaşabilmelerinin yolu, onların beklentilerinin karşılanmasına yönelik etkinlikler yürütülmesine olan inançlarının dikkate değer olmasıdır. Bu varsayımlardan hareketle araştırmanın amacı öğretmenlerin örgütsel mutluluk, öğrenen okul ve alturistik liderlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir:

1. Öğretmenlerin öğrenen okul, alturistik liderlik ve örgütsel mutluluk algıları ne düzeydedir?
2. Öğrenen okul, alturistik liderlik ve örgütsel mutluluk algıları öğretmenlerin bazı demografik değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmenlerin öğrenen okul, alturistik liderlik ve örgütsel mutlulukları algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Öğretmenlerin alturistik liderlik ve örgütsel mutluluk algıları öğrenen okul algılarını yordamakta mıdır?
5. Öğretmenlerin alturistik liderlik algıları örgütsel mutluluk algılarını yordamakta mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Öğretmenlerin öğrenen okul, alturistik liderlik ve örgütsel mutluluk algıları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelendiği bu çalışma, tarama modelinde tasarlanmıştır. Tarama modeli Karasar (2005) tarafından geçmişte ya da şu anda var olan bir durumun bulunduğu an itibarıyla tasvir edilmesi

olarak ifade edilmektedir. Tarama modeli, genellikle insanların ilgi, tutum, davranış ve düşünceleri hakkında fikir edinmek amacıyla kullanabileceğimiz bir araştırma yöntemidir. İlişkisel tarama modeli, incelenen olgular arasındaki ilişkinin belirlenmesi ve araştırmacının tahminlerde bulunmasını sağlar (Büyüköztürk, 2015).

2.2. Araştırmanın evreni ve örnekleme

Bu araştırmanın evrenini Bingöl İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan öğretmenler, araştırmanın örneklemini ise basit (seçkisiz) örnekleme yöntemi ile belirlenen 444 öğretmen oluşturmaktadır. Örneklem kapsamına alınan 444 öğretmenden (N=213) %48'i erkek, (N=231) %52'si kadın, (N=217) % 48.9'u evli, (N=227) %51.1'i bekar, (N= 58) %13.1'i ilkökul, (N=206) % 46.4'ü ortaokul, (N= 165) % 37.2'si lise, (N=179) % 40.3'ü sosyal bilimler, (N=92) % 20.7'si fen bilimleri, (N=173) % 39'u güzel sanatlar/beden eğitimi olmak üzere yüzde ve frekans değerleri verilmiştir. Basit (seçkisiz) örnekleme yönteminde evrendeki her bireyin eşit olasılıkla örnekleme girme şansı bulunmaktadır. Yani tüm bireylerin örnekleme seçilme olasılığı aynı ve birbirinden bağımsızdır. Bu örnekleme yönteminde evrendeki birim sayısının bilinip listelenmesi gerekmektedir. Evrenin büyüklüğüne göre sayısı belirlenen örnekleme elde edinceye kadar evrenden seçim yapılması koşulu sağlanmalıdır (Büyüköztürk, 2015).

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

İlgili alanyazın taramasından sonra araştırmanın amacını gerçekleştirmeye uygun nitelikte veri toplama araçlarına ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda veriler, öğrenen okul, alturistik liderlik ve mutluluk ölçekleri kullanılarak toplanmıştır.

2.3.1. Öğrenen Okul Ölçeği:

Uğurlu, Doğan ve Yiğit (2014) tarafından geliştirilen Öğrenen Okul Ölçeği, beşli likert olarak hazırlanmıştır. Toplam 20 madde ve 4 boyuttan oluşan ölçeğin güvenilirliğinin tespit etmek amacıyla Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve ölçeğin tamamı için .96 bulunmuştur. Alt boyutlar incelendiğinde ise takım halinde öğrenme alt boyutunda .95, zihni modeller alt boyutunda .92, paylaşılan vizyon alt boyutunda .91 ve kişisel hakimiyet alt boyutunda .87 olduğu görülmüştür. Bu verilere göre boyutların güvenilirlik değerlerinin yüksek olduğu görülmektedir (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2019). Ayrıca ölçeğin bu çalışmada elde edilen verilere göre Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .78 olarak hesaplanmıştır.

2.3.2. Alturistik Liderlik Ölçeği:

Zheltoukhova (2016) tarafından geliştirilen "Alturistik Liderlik Ölçeği", Çakmak, Biçer ve Uğurluoğlu (2019) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin orijinali 5'li likert türünde, 9 madde ve 2 boyuttan oluşmaktadır. Bu ölçek liderlerin sergiledikleri alturistik davranışların takipçiler tarafından nasıl algılandıklarını tespit etmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeği birinci boyutunu temsil eden "empati kurarak yardım etme" 6 maddeden, ikinci boyutunu temsil eden "fedakarca davranışlar sergileme" boyutu ise 3 maddeden oluşmaktadır. Orijinali 9 soru olan ölçeğin ilk boyutunda 8 soru yer alırken, ikinci boyutunda ise sadece tek bir soru (soru 9) yer almıştır. Tek başına ikinci boyutta yer alan 9. sorunun faktör yükü .50'nin üzerinde olmasına rağmen madde toplam korelasyon değerinin .20'nin altında olduğu görülmüştür (.06). Ayrıca 9. sorunun çıkması durumunda ölçeğin güvenilirlik katsayısında da önemli bir artış olduğu görülmüştür. Bu sebeple 9. soru ölçekten çıkartılarak ölçek 8 soruluk tek boyuta indirgenmiştir. Bu verilere göre boyutların güvenilirlik değerlerinin yüksek olduğu görülmektedir (Çakmak, Biçer ve Uğurluoğlu, 2019). Ayrıca ölçeğin bu çalışmada elde edilen verilere göre Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .92 olarak hesaplanmıştır.

2.3.3. Mutluluk Ölçeği:

Demirci ve Ekşi (2018) tarafından geliştirilen ölçeğin yapı geçerliğini değerlendirmek amacıyla açıklayıcı faktör analizi (AFA) yapılmış analiz sonucunda mutluluk ölçeğinin 6 maddeden oluşan tek boyutlu bir yapıya sahip olduğu bulunmuştur. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .83 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin test-tekrar test sonucunda Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .73 olarak bulunmuştur. Ölçekteki maddelerin düzeltilmiş madde toplam puan korelasyonları .45 ile .65 arasında değişmektedir. Ayrıca ölçeğin bu çalışmada elde edilen verilere göre Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .94 olarak hesaplanmıştır.

2.4. Verilerin analizi

Çalışma kapsamında elde edilen verilerin analizlerine karar vermeden önce normal dağılım gösterip göstermediklerine bakılmıştır. Kullanılan ölçme araçlarından öğrenen okul ölçeğinin çarpıklık ve basıklık katsayıları (-675 ile 685), alturistik liderlik ölçeğinin (-888 ile 1121), örgütsel mutluluk ölçeğinin ise (-920 ile 1653) arasında olduğu görülmektedir. Tabaschnick ve Fidell (2013) verilerin çarpıklık ve basıklık katsayılarının (-1.50 ve +1.50) arasında olması durumunda normal dağılım gösterdiklerini ifade etmiştir. Bu koşullarda verilerin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Bu sebeple çalışmanın karşılaştırma analizleri yapılırken parametrik testlerden t-testi ve anova testi; değişkenler arasındaki ilişkinin tespiti için ise pearson korelasyon analizi ve regresyon analizinin uygulanmasına karar verilmiştir.

2.5. Araştırmanın etik izni

Verilerin toplanabilmesi için önce Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan gerekli etik izin (12.09.2022 tarih ve 10442 sayılı) alınmıştır. Gerekli izinler alındıktan sonra ölçme araçları gönüllü olarak katılım sağlayacaklarını ifade eden öğretmenlere online ve yüz yüze olarak uygulanmıştır.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 12.09.2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 10442

3. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde yapılan istatistikler sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Öğretmenlerin öğrenen okul, alturistik liderlik ve örgütsel mutluluk algılarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği t testi ile incelenmiş ve sonuçlar Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. <i>Öğretmenlerin Öğrenen Okul, Alturistik Liderlik ve Örgütsel Mutluluk Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşma Durumlarına İlişkin T-Testi Sonuçları</i>						
	Cinsiyet	N	X	Ss	t	p
Öğrenen Okul	Erkek	213	3.91	.64	1.366	.173
	Kadın	231	3.82	.68		
<i>Takım Halinde Öğrenme</i>	Erkek	213	3.89	.72	1.285	.200
	Kadın	231	3.80	.83		
<i>Zihni Modeller</i>	Erkek	213	3.80	.80	2.165	.031
	Kadın	231	3.62	.90		
<i>Paylaşılan Vizyon</i>	Erkek	213	3.77	.92	-.039	.969
	Kadın	231	3.77	.91		

Öğretmen Algılarına Göre Alturistik Liderlik, Öğrenen Okul ve Örgütsel Mutluluk Arasındaki İlişki

(The Relationship Between Alturistic Leadership, Learning School and Organizational Happiness According to Teacher Perceptions)

Tablo 1.'in Devamı						
Kişisel Hâkimiyet	Erkek	213	4.19	.63	.438	.662
	Kadın	231	4.16	.60		
Alturistik Liderlik	Erkek	213	3.87	.80	1.956	.051
	Kadın	231	3.72	.85		
Örgütsel Mutluluk	Erkek	213	3.86	.81	-2.232	.026
	Kadın	231	4.02	.70		

Tablo 1. incelendiğinde öğrenen okul ölçeğinin takım halinde öğrenme, paylaşılan vizyon ve kişisel hakimiyet alt boyutlarında, öğrenen okul toplamında ve alturistik liderlik ölçeğinden elde edilen puanlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülürken; öğrenen okul ölçeğinin zihni modeller alt boyutu ile örgütsel mutluluk ölçeklerinden elde edilen puanlar arasında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin öğrenen okul ölçeğinin zihni modeller alt boyutuna ilişkin puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($t=2.165$; $p=.031<0.05$). Bu sonuca göre; erkek öğretmenlerin zihni modeller alt boyutuna ilişkin puanlarının ($X:3.80 \pm 0.80$), kadın öğretmenlerin zihni modeller alt boyutuna ilişkin puanlarından daha büyük olduğu görülmüştür ($X:3.62 \pm 0.90$). Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin mutluluk ölçeğine ilişkin puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($t=-2.232$; $p=.026<0.05$). Bu sonuca göre; kadın öğretmenlerin mutluluk algılarının ($X: 4.02 \pm 0.70$), erkek öğretmenlerin mutluluk algılarından daha yüksek olduğu görülmüştür ($X: 3.86 \pm 0.81$).

Tablo 2.

Öğretmenlerin Öğrenen Okul, Alturistik Liderlik ve Örgütsel Mutluluk Algılarının Medeni Durum Değişkenine Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşma Durumlarına İlişkin T-Testi Sonuçları

	Medeni Durum	N	X	Ss	t	p
Öğrenen Okul	Evli	217	3.90	.65	.997	.319
	Bekar	227	3.83	.68		
Takım Halinde Öğrenme	Evli	217	3.90	.76	1.380	.168
	Bekar	227	3.80	.80		
Zihni Modeller	Evli	217	3.73	.85	.470	.639
	Bekar	227	3.69	.86		
Paylaşılan Vizyon	Evli	217	3.79	.90	.504	.615
	Bekar	227	3.75	.92		
Kişisel Hâkimiyet	Evli	217	4.19	.62	.519	.604
	Bekar	227	4.16	.61		
Alturistik Liderlik	Evli	217	3.79	.85	-.029	.977
	Bekar	227	3.80	.80		
Örgütsel Mutluluk	Evli	217	4.04	.65	2.600	.010
	Bekar	227	3.85	.84		

Tablo 2. incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenen okul ölçeğinin toplamı ve alt boyutları ile alturistik liderlik ölçeğine ilişkin puanları arasında medeni durum değişkenine ilişkin anlamlı farklılık olmadığı görülürken, örgütsel mutluluk ölçeğine ilişkin puanları medeni durum değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Öğretmenlerin örgütsel mutluluk ölçeğine ilişkin puanlarının medeni durum değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir ($t=2.600$; $p=.010<0.05$). Bu sonuca göre; evli öğretmenlerin mutluluk algılarının ($X: 4.04 \pm 0.65$), bekar öğretmenlerin mutluluk algılarından daha yüksek olduğu görülmüştür ($X: 3.85 \pm 0.84$).

Tablo 3.

Öğretmenlerin Öğrenen Okul, Alturistik Liderlik ve Örgütsel Mutluluk Algularının Alan Değişkenine Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşma Durumlarına İlişkin Anova Testi Sonuçları

Değişkenler	Grup	N	X	Ss	F	p	Fark
Öğrenen Okul	A. Sosyal Bilimler	179	3.80	.668	2.318	.100	
	B. Fen Bilimleri	92	3.83	.694			
	C. Güzel Sanatlar/Beden Eğt.	173	3.95	.649			
	Toplam	444	3.86	.668			
Takım Halinde Öğrenme	A. Sosyal Bilimler	179	3.79	.744	1.150	.318	
	B. Fen Bilimleri	92	3.83	.799			
	C. Güzel Sanatlar/Beden Eğt.	173	3.91	.812			
	Toplam	444	3.85	.783			
Zihni Modeller	A. Sosyal Bilimler	179	3.63	.837	1.599	.203	
	B. Fen Bilimleri	92	3.68	.923			
	C. Güzel Sanatlar/Beden Eğt.	173	3.79	.842			
	Toplam	444	3.71	.858			
Paylaşılan Vizyon	A. Sosyal Bilimler	179	3.73	.915	2.532	.081	
	B. Fen Bilimleri	92	3.64	.976			
	C. Güzel Sanatlar/Beden Eğt.	173	3.88	.875			
	Toplam	444	3.77	.916			
Kişisel Hakimiyet	A. Sosyal Bilimler	179	4,09	.648	3.358	.036	A<C
	B. Fen Bilimleri	92	4.17	.635			
	C. Güzel Sanatlar/Beden Eğt.	173	4.26	.576			
	Toplam	444	4.18	.622			
Alturistik Liderlik	A. Sosyal Bilimler	179	3.73	.827	1.714	.181	
	B. Fen Bilimleri	92	3.74	.910			
	C. Güzel Sanatlar/Beden Eğt.	173	3.89	.787			
	Toplam	444	3.79	.831			
Örgütsel Mutluluk	A. Sosyal Bilimler	179	3.91	.717	.512	.600	
	B. Fen Bilimleri	92	3.94	.735			
	C. Güzel Sanatlar/Beden Eğt.	173	3.99	.825			
	Toplam	444	3.95	.763			

Tablo 3. incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin alan değişkenine göre yapılan tek yönlü varyans analizi (anova) sonucunda öğrenen okul ölçeğinin toplamı, takım halinde öğrenme, zihni modeller ve paylaşılan vizyon alt boyutları ile örgütsel mutluluk ve alturistik liderlik ölçeğinin puanları arasında alan değişkenine ilişkin anlamlı farklılık olmadığı görülürken, öğrenen okul ölçeğinin kişisel hakimiyet alt boyutuna ilişkin puanlarının alan değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenen okul ölçeğinin kişisel hakimiyet alt boyutuna ilişkin puanlarının alan değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir ($F=3.358$; $p=.036<0.05$). Farklılıkların kaynağını tespit etmek amacıyla post hoc testleri (Tukey, LSD ve Tamhane) kullanılmıştır. Tukey ve LSD varyansların eşit olduğu durumlarda farklılıkların kaynağını tespit etmek amacıyla kullanılırken, Tamhane varyansların eşit olmadığı durumlarda tercih edilir. Yapılan analizlerin

sonucuna göre; güzel sanatlar/beden eğitimi alanlarında görev yapan öğretmenlerin kişisel hakimiyet algılarının ($X: 4.26 \pm .576$), sosyal bilimler alanında görev yapan öğretmenlerin kişisel hakimiyet algılarından daha yüksek olduğu görülmüştür ($X: 4.09 \pm .648$).

Tablo 4.

Öğretmenlerin Öğrenen Okul, Alturistik Liderlik ve Örgütsel Mutluluk Algılarının Okul Türü Değişkenine Göre Anlamlı Düzeyde Farklaşma Durumuna İlişkin Anova Testi Sonuçları

Değişkenler	Grup	N	X	Ss	F	p	Fark
Öğrenen Okul	A. İl.okul	73	3.84	.65	5.720	.004	B>C
	B. Ortaokul	206	3.97	.67			
	C. Lise	165	3.74	.65			
	Toplam	444	3.86	.66			
<i>Takım Halinde Öğrenme</i>	A. İlkokul	73	3.86	.78	7.310	.001	B>C
	B. Ortaokul	206	3.98	.76			
	C. Lise	165	3.67	.77			
	Toplam	444	3.85	.78			
<i>Zihni Modeller</i>	A. İlkokul	73	3.57	.96	4.021	.019	B>C
	B. Ortaokul	206	3.83	.82			
	C. Lise	165	3.61	.83			
	Toplam	444	3.71	.85			
<i>Paylaşılan Vizyon</i>	A. İlkokul	73	3.78	.91	1.745	.176	
	B. Ortaokul	206	3.85	.95			
	C. Lise	165	3.67	.85			
	Toplam	444	3.77	.91			
<i>Kişisel Hakimiyet</i>	A. İlkokul	73	4.20	.58	2.510	.082	
	B. Ortaokul	206	4.23	.60			
	C. Lise	165	4.09	.65			
	Toplam	444	4.18	.62			
Alturistik Liderlik	A. İlkokul	73	3.64	.92	3.031	.049	A<B
	B. Ortaokul	206	3.89	.82			
	C. Lise	165	3.74	.77			
	Toplam	444	3.79	.83			
Örgütsel Mutluluk	A. İlkokul	73	3.97	.75	.476	.622	
	B. Ortaokul	206	3.97	.75			
	C. Lise	165	3.90	.78			
	Toplam	444	3.95	.76			

Tablo 4. incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin okul türü değişkenine göre yapılan tek yönlü varyans analizi (anova) sonucunda öğrenen okul ölçeğinin paylaşılan vizyon ve kişisel hakimiyet alt boyutları ile örgütsel mutluluk ölçeğinin puanları arasında okul türü değişkenine ilişkin anlamlı farklılık olmadığı görülürken, öğrenen okul ölçeğinin toplamı, takım halinde öğrenme ve zihni modeller alt boyutları ile alturistik liderlik ölçeğine ilişkin puanlarının okul türü değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Öğrenen okul ölçeğinin toplamına ilişkin puanlarının okul türü değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir ($F=5.720$; $p=.004<0.05$). Farklılıkların kaynağını tespit

etmek amacıyla post hoc testlerinden yararlanılmıştır. Yapılan analizlerin sonucuna göre; ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin öğrenen okul ölçeğine yönelik algıları (\bar{X} : 3.97 \pm .67), liselerde görev yapan öğretmenlerin öğrenen okul ölçeğine yönelik algılarından daha yüksek olduğu görülmüştür (\bar{X} : 3.74 \pm .65). Öğrenen okul ölçeğinin takım halinde öğrenme alt boyutuna ilişkin puanlarının okul türü değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir ($F=7.310$; $p=.001<0.05$). Farklılıkların kaynağını tespit etmek amacıyla post hoc testlerinden yararlanılmıştır. Yapılan analizlerin sonucuna göre; ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin takım halinde öğrenme alt boyutuna yönelik algılarının (\bar{X} : 3.98 \pm .76), liselerde görev yapan öğretmenlerin öğrenen okul ölçeğine yönelik algılarından daha yüksek olduğu görülmüştür (\bar{X} : 3.67 \pm .77). Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenen okul ölçeğinin zihni modeller alt boyutuna ilişkin puanlarının okul türü değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir ($F= 4.021$; $p=.019<0.05$). Farklılıkların kaynağını tespit etmek amacıyla post hoc testlerinden yararlanılmıştır. Yapılan analizlerin sonucuna göre; ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin zihni modeller alt boyutuna yönelik algıları (\bar{X} : 3.83 \pm .82), liselerde görev yapan öğretmenlerin zihni modeller alt boyutuna yönelik algılarından daha yüksek olduğu görülmüştür (\bar{X} : 3.61 \pm .83). Ayrıca öğretmenlerin alturistik liderlik ölçeğine ilişkin puanlarının okul türü değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir ($F= 3.031$; $p=.049<0.05$). Farklılıkların kaynağını tespit etmek amacıyla post hoc testlerinden yararlanılmıştır. Yapılan analizlerin sonucuna göre; ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin alturistik liderlik ölçeğine yönelik algılarının (\bar{X} : 3.89 \pm .82), ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin alturistik liderlik ölçeğine yönelik algılarından daha yüksek olduğu görülmüştür (\bar{X} : 3.64 \pm .92).

Tablo 5.

Öğretmenlerin Öğrenen Okul, Alturistik Liderlik ve Örgütsel Mutluluk Algılarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşma Durumlarına İlişkin Anova Testi Sonuçları

Değişkenler	Grup	N	X	Ss	F	p	Fark
Öğrenen Okul	A. Önlisans	45	3.70	.89	.352	.703	
	B. Lisans	343	3.87	.66			
	C. Lisansüstü	56	3.84	.65			
	Toplam	444	3.86	.66			
<i>Takım Halinde Öğrenme</i>	A. Önlisans	45	3.58	1.03	.819	.441	
	B. Lisans	343	3.86	.76			
	C. Lisansüstü	56	3.78	.82			
	Toplam	444	3.85	.78			
<i>Zihni Modeller</i>	A. Önlisans	45	3.60	1.09	.088	.916	
	B. Lisans	343	3.71	.86			
	C. Lisansüstü	56	3.70	.78			
	Toplam	444	3.71	.85			
<i>Paylaşılan Vizyon</i>	A. Önlisans	45	3.80	1.07	.316	.729	
	B. Lisans	343	3.75	.92			
	C. Lisansüstü	56	3.86	.84			
	Toplam	444	3.77	.91			
<i>Kişisel Hakimiyet</i>	A. Önlisans	45	4.00	.58	.571	.565	
	B. Lisans	343	4.19	.61			
	C. Lisansüstü	56	4.14	.65			
	Toplam	444	4.18	.62			
Alturistik Liderlik	A. Önlisans	45	3.41	1.09	1.200	.302	
	B. Lisans	343	3.80	.83			
	C. Lisansüstü	56	3.85	.75			
	Toplam	444	3.79	.83			

Öğretmen Algılarına Göre Alturistik Liderlik, Öğrenen Okul ve Örgütsel Mutluluk Arasındaki İlişki

(The Relationship Between Alturistic Leadership, Learning School and Organizational Happiness According to Teacher Perceptions)

Tablo 5'in Devamı							
Örgütsel Mutluluk	A. Önlisans	45	4.21	.59	1.400	.248	
	B. Lisans	343	3.92	.76			
	C. Lisansüstü	56	4.06	.74			
	Toplam	444	3.95	.76			

Tablo 5. incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin, eğitim durumu değişkenine göre yapılan tek yönlü varyans (anova) analizi sonucunda; öğrenen okul toplamı ve alt boyutları ile örgütsel mutluluk ve alturistik liderlik ölçeğine ilişkin puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Tablo 6.

Öğretmenlerin Öğrenen Okul, Alturistik Liderlik ve Örgütsel Mutluluk Arasındaki İlişkilerin İncelenmesine Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Boyutlar	1.	2.	3.
1.Öğrenen Okul	1		
2. Örgütsel Mutluluk	.301**	1	
3. Alturistik Liderlik	.661**	.218**	1

Tablo 6'daki korelasyon katsayıları incelendiğinde öğrenen okul puanları ile örgütsel mutluluk puanları arasında ($r=.301$; $p=0.000<.01$) pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öğrenen okul puanları ile alturistik liderlik puanları arasında ($r=.661$; $p=0.000<.01$) pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca örgütsel mutluluk puanları ile alturistik liderlik puanları ($r=.218$; $p=0.000<.01$) pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Tabloda da görülmektedir ki araştırma kapsamında belirlenen öğrenen okul, örgütsel mutluluk ve alturistik liderlik aralarında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki söz konusudur.

Tablo 7.

Öğretmenlerin Alturistik Liderlik ve Örgütsel Mutluluk Algılarının Öğrenen Okul Algılarını Yordamasına Dair Regresyon Analizi Sonuçları

Yordanan Değişken	Yordayan Değişkenler	B	Standart Hata	B	t	p
Öğrenen Okul	Sabit	1.398	.148		9.410	.000
	Alturistik Liderlik	.502	.029	.625	17.459	.000**
	Örgütsel Mutluluk	.144	.031	.165	4.598	.000**

R= .680, R²= .462, Düzeltilmiş $\Delta R^2= .460$, F = 189.540, p= 000, **p<.01

Tablo 7 incelendiğinde alturistik liderlik algısı ve örgütsel mutluluk algısı puanlarının öğrenen okul algısı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir (R= .680, R²= .462, R²= .460, F = 189.540, p= 000, **p<.01). Regresyon katsayılarına yönelik t değerleri incelendiğinde öğrenen okul algısını alturistik liderlik ve örgütsel mutluluk algılarının ayrı ayrı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir. Bu sonuçlara göre alturistik liderlik ve örgütsel mutluluk düzeylerinin öğrenen okul algısındaki toplam varyansın % 46'sını açıkladığı söylenebilir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Çalışmadan elde edilen sonuçlar kapsamında öğretmenlerin öğrenen okul ölçeğinin toplamına yönelik algılarında cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve branş değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık bulunmazken zihni modeller alt boyutunda kadın öğretmenlerin algılarının erkek öğretmenlerden, kişisel hakimiyet alt boyutunda güzel sanatlar/beden alanındaki öğretmenlerin algılarının sosyal bilgiler alanındaki öğretmenlerden; takım halinde öğrenme ve zihni modeller alt boyutlarında ortaokul öğretmenlerinin algılarının lise öğretmenlerinkinden daha yüksek olduğu görülmüştür. Alanyazın incelendiğinde yapılan çalışmaların bazıları araştırmanın bulgularını desteklerken bazılarının mevcut bulguları desteklemediği görülmüştür. Matin vd. (2007) okul türü ile öğrenen okul algıları arasında anlamlı farklılık olduğunu tespit etmiştir. Esen (2021), çalışmasında öğrenen okul algılarının cinsiyete göre farklılaştığını ve erkek öğretmenlerin algılarının kadın öğretmenlerden daha yüksek olduğunu ifade etmiştir. Uğur (2019) da öğretmenlerin algılarının kişisel hâkimiyet boyutunda farklılaştığını ve erkek öğretmenlerin algılarının kadın öğretmenlerden daha yüksek olduğunu ifade etmiştir. Bu sonuçlar perspektifinde erkeklerin öğrenmeye daha açık oldukları, kadınların ise sahip oldukları farklı sorumluluklardan dolayı öğrenme eylemlerine çok fazla katılmadıkları bu nedenle de daha düşük algı düzeyine sahip oldukları söylenebilir. Buna karşılık Kırıkçı (2019), mevcut çalışmanın bulgularıyla benzer bir bulguya ulaşmış ve öğrenen okul algılarının cinsiyet değişkeni ile ilişkili olmadığını belirtmiştir.

Çalışmanın diğer bir değişkeni olan alturistik liderlik ölçeğine yönelik öğretmen algılarının cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve branş değişkeninde anlamlı farklılık oluşturmadığı, okul türü değişkeninde ise ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin alturistik liderliğe yönelik algılarının lise öğretmenlerine göre anlamlı düzeyde yüksek çıktığı görülmüştür. Nitekim Halilöz ve Çelebi (2021) tarafından yapılan “Öğretmenlerin algılarına göre okul müdürlerinin alturistik (özgeci) liderlik davranışları” adlı çalışmada öğretmenlerin alturistik liderlik algılarının cinsiyet değişkeni ile ilişkili olmadığı görülmüştür. Benzer şekilde Akbaba (1994), Mutaflılar (2008), (Krebs, 1970, aktaran Kee-Lee, 1998) ve Oktar (2018) da yaptıkları çalışmalar sonucunda alturistik liderlik algıları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığını beyan etmişlerdir. Ümmet (2012) ise çalışmasında kadınların alturistik davranış sergileme düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç kadınların duygusal yönlerinin daha baskın olması (Vatan, 2007), yardımseverlik ve paylaşımcılık değerlerinin daha yüksek olması (Tarhan, 2005) ve toplumsal fayda sağlayan işlerin daha çok kadınlar tarafından yapılması (Fortin, 2006) ile ilişkili olabilir.

Mevcut çalışmanın üçüncü bir değişkeni olan örgütsel mutluluk ölçeğine yönelik öğretmen algılarının eğitim durumu, branş ve okul türü değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık oluşturmadığı, cinsiyet ve medeni durum değişkenlerinde ise kadın öğretmenlerin mutluluk algılarının erkek öğretmenlerden, evli olan öğretmenlerin ise bekar olanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Moçoşoğlu ve Kaya (2018) yöneticilerin ve öğretmenlerin örgütsel sessizlik ve örgütsel mutluluk algıları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada örgütsel mutluluk algılarının cinsiyet değişkeni ile anlamlı farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşmıştır. Mutluluk ile cinsiyetin ilişkili olmadığına dair alanda yabancı kaynaklar da mevcuttur (Diener ve Diener, 1995; Katja ve diğ., 2002). Kangal (2013) ise Türk toplumu üzerinde yürüttüğü çalışmasında kadınların mutluluk algılarının erkeklerden, evli olanların mutluluk algılarının ise bekar olanların algılarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Başka bir çalışmada da evli olanların bekar veya boşanmış olanlara nazaran daha mutlu oldukları bu kişilerin hayatlarından daha fazla doyum elde ettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Diener, Gohm, Suh ve Oishi, 2000; Glenn, 1990). Bu çalışmaların sonuçlarının halihazırda yürütülen çalışma ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Bulut (2015) ise çalışmasında öğretmenlerin eğitim seviyeleri arttıkça mutluluk algılarının da arttığını ifade etmiştir. Bulut ve Demirhan (2020) öğretmenlerin eğitim seviyeleri arttıkça daha profesyonel davrandıklarını, daha fazla vizyon kazandıklarını ifade etmişlerdir. Literatürde mevcut araştırmanın bulgularıyla çelişkili olan çalışmalara da rastlanmıştır. Nitekim Korkut (2019) tarafından yapılan çalışmada mutluluk algısı en yüksek olan öğretmenlerin ön lisans düzeyinde buldukları görülmüştür. Korkut (2019) eğitim seviyesi arttıkça mutluluk algısının azaldığını ifade etmiştir.

İlgili alanyazın incelendiğinde mevcut çalışmanın amacını destekleyen bazı çalışmaların olduğu da görülmektedir. Bulut (2015) çalışmasında öğrenmeye açık ortamlarda akademik başarıya bağlı olarak mutluluk seviyesinin de arttığını ifade ederken (Şahin, 2015; Schwartz vd., 2009; Pesii, 2011) mutluluğun alturistik davranışların önemli bir yordayıcısı olduğunu ve bireylerin mutluluk düzeyleri arttıkça daha fazla alturistik davranışlar sergilediklerini ifade etmiştir. Nitekim mevcut çalışmanın bulguları dikkate alındığında örgütsel mutluluk ve alturistik liderlik algılarının öğrenen okul algısı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir. Bu bulguya göre mutluluk düzeyleri artan bireylerin daha fazla alturistik davranışlar sergiledikleri ve öğrenmeye yönelik eylemlere daha fazla katılım gösterdikleri söylenebilir.

Bu çalışma kapsamında elde edilen bulgulardan yola çıkarak yapılması planlanan çalışmalarla ilgili olarak araştırmacılara birtakım öneriler sunulmuştur.

1. Öğrenen okul değişkeni açısından baktığımızda ortaokul öğretmenlerinin takım halinde öğrenme ve zihni modeller alt boyutlarına yönelik algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. İlkokul öğretmenlerinin çalışma koşullarının ortaokul öğretmenlerine göre daha sınırlı bir çerçevede olması bu durumu ortaya çıkarmış olabilir. Dolayısıyla ilkokul öğretmenlerinin çalışma koşulları esnetilerek motivasyon kaynaklarının artırılması etkili olabilir.
3. Çalışmanın bulguları kapsamında kadın öğretmenlerin ve evli olan öğretmenlerin mutluluk algılarının, erkek ve bekar olan öğretmenlerden daha yüksek olduğu ifade edilmiştir. Dolayısıyla kadın ve erkek öğretmenler ile evli ve bekar öğretmenlerin iş birliği kuracağı çalışmalar planlanabilir. Bu çalışmalar mutluluk algıları üzerinde pozitif bir etki oluşturabilir.
4. Okul yöneticileri tarafından kadın ve evli olan öğretmenlere daha fazla esneklik tanınırken erkek ve bekar olanlara daha fazla sorumluluk yüklenerek daha yoğun çalışma koşulları altında çalışmaya zorlanabilir. Bu yaklaşım da erkek ve bekar öğretmenlerin mutluluk algısını düşürebilir. Okul yöneticilerinin bu durumu dengeleyebilecek önlemler almaları sağlanabilir.
4. Alanyazın incelendiğinde öğrenen okul, alturistik liderlik ve örgütsel mutluluk değişkenlerinin birçok değişken tarafından yordandığı görülmektedir. Bu nedenle her bir değişken farklı değişkenlerle de ilişkilendirilerek yeni çalışmalar yapılabilir.
6. 2023 eğitim vizyonunda üzerinde önemle durulan öğrenme becerisinin geliştirilmesine ve okulların öğrenen okullara dönüştürülmesine yönelik programlar hazırlanabilir. Bu programlar aracılığıyla eğitim kurumlarındaki tüm paydaşların öğrenmeye karşı olumlu algılar oluşturmaları sağlanabilir.
7. Mevcut çalışmanın bulguları alturistik liderlik algıları yüksek olan bireylerin öğrenmeye ilişkin olumlu tutumlar geliştirdikleri görülmektedir. Bu bulguya göre okul yöneticilerine liderlik eğitimleri verilebilir.
8. Mevcut çalışmada örgütsel mutluluk algısının öğrenen okul algılarını yordadığı görülmüştür. Bu durumda eğitim kurumlarının öğrenen okul kimliğine sahip olabilmesi için öğretmenlerin örgütle güçlü ilişkiler kurabilmelerini sağlayacak sosyal aktiviteler düzenlenebilir.

Kaynakça / Reference

- Akbaba, S. (1994). *Grupla psikolojik danışmanın sosyal psikolojik bir kavram olan özgecilik üzerindeki etkisi*. [Doktora Tezi]. Atatürk Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Atak, M. & Atik, İ. (2007) Örgütlerde sürekli eğitimin önemi ve öğrenen örgüt oluşturma sürecine etkisi. *Havacılık ve Uzay Teknolojileri Dergisi*, 3(1), 63-70.
- Bakan, İ. ve Karayılan, D. (2011). Öğrenen organizasyonlar. İçinde, İ. Bakan (Ed.). *Çağdaş yönetim yaklaşımları: İlkeler, kavramlar ve yaklaşımlar* (ss. 393-416). Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Bates, R. & Khasawneh, S. (2005). Organizational Learning culture, learning transfer climate and perceived innovation in Jordanian organizations. *International Journal of Training and Development* 9(2), 1360-3736.
- Bozkurt, A. (2003). Öğrenen Örgütler. C. Elma, ve K. Demir (Ed.). *Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar*(ss. 3-61). Anı Yayıncılık.
- Bulut, A. (2015). *Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel mutluluk algılarının incelenmesi: Bir norm çalışması* [Doktora Tezi], Gaziantep Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Bulut A. & Demirhan, G. (2020). Eğitim Kurumlarında Yönetimsel Tarz ve Örgütsel Mutluluk. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 162-176
- Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (21. Baskı). Pegem Akademi Yayınları.
- Cansoy, R. & Polatcan, M. (2018). Türkiye’de Etkili Okul Araştırmaları: Ampirik Araştırmaların Analizi. *Sakarya University Journal of Education*, 8 (3), 8-24. <https://doi.org/10.19126/suje.370352>
- Cerit, Y. (2004). Küreselleşmenin Eğitimsel Etkileri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(9), 47-65. <https://doi.org/10.11616/AbantSbe.116>
- Çakır, R. & Yükseltürk, E. (2010). Bilgi Toplumu Olma Yolunda Öğrenen Organizasyonlar, Bilgi Yönetimi ve E-Öğrenme Üzerine Teorik Bir Çözümleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2), 501-512.
- Çakmak, C., Biçer, İ. & Uğurluoğlu, Ö. (2019). Alturistik Liderlik Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 21(3), 785-802.
- Demirci, İ. & Ekşi, H. (2018). Keep calm and be happy: A mixed method study from character strengths to well-being. *Educational Sciences: Theory & Practice* 18(29) 303–354.
- Diener, E. & Diener, M. (1995). Cross-cultural correlates of life satisfaction and self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68, 653-663.
- Diener, E., Gohm, C.L., Suh & H. Oishi, S. (2000). Similarity of the relations between marital status and subjective well-being across cultures. *Journal Of CrossCultural Psychology*, 31(4), 419-436.
- Doğan, S. & Yiğit, Y. (2015). Öğreten Okulların Tamamlayıcısı: Öğrenen Okullar. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(53), 318-336.
- Edmunds, L. D. & Pryce-Jones, J. (2008). Relationships between happiness, overtime, sick leave and intention to stay or leave. *Selection and Development Review*, 24(1), 812.
- Ensari, H. (1998). Öğrenen organizasyon olarak okul. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(10), 97-111.
- Esen, E. (2021). *Öğretmenlerin öğretimsel denetim ile öğrenen okul algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi], Atatürk Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Fortin, N. M. (2006). Greed, Altruism, And The Gender Wage Gap. [Unpublished master's thesis], University Of British Columbia.
- Fındıkcı, İ. (2009). *İnsan Kaynakları Yönetimi* (7. Baskı). Alfa Yayınları
- Goleman, D. (2000). An EI-Based Theory of Performance. In D. Goleman, & C. Cherniss (Eds.), *The Emotionally Intelligent Workplace: How to Select for, Measure and Improve Emotional Intelligence in Individuals, Groups, and Organizations*. Jossey-Bass.
- Gürsel, M. (1998). *Öğrenen Örgütler*. H. Taymaz ve M. Hesapçıoğlu. Ed.. Türkiye’de Eğitim Yönetimi. Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları.

- Kangal, A. (2013). Mutluluk üzerine kavramsal bir değerlendirme ve Türk hane halkı için bazı sonuçlar. *Electronic Journal of Social Sciences*, 12(44), 214-233.
- Karahalilöz, O. & Çelebi, N. (2021). Öğretmenlerin algılarına göre okul müdürlerinin alturistik (özgeci) liderlik davranışları. *Yıldız Journal of Educational Research*, 6(2), 122-135.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayıncılık.
- Katja, R., Paivi, A.-K., Marja-Terttu, T. & Pekka, L. (2002). Relationships among adolescent subjective well-being, health behavior and school satisfaction. *Journal of School Health*, 72, 243-249.
- Kılıç, E. D., Üstün, A. & Önen Ö. (2011). Öğrenen örgütlerde etkili liderlik: Burdur örneği. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 6(1), 5-22.
- Kırıkçı, S. (2019). *Temel eğitim öğretmenlerinin öğrenen okulu algılaması* [Yüksek Lisans Tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.
- Koç, Ö. (2006). *Öğrenen Organizasyonlarda Motivasyonun Etkisi ve Bir İşletme Uygulaması*. [Yüksek Lisans Tezi]. İnönü Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Koçel, T. (2005). *İşletme Yöneticiliği, Yönetim ve Organizasyon Organizasyonlarda Davranış Klasik Modern Çağdaş Yaklaşımlar*. Beta Yayınları.
- Kofman, F. & Senge, P. M. (1993) *Communities of Commitment: The Heart of Learning Organizations*, in Chawla & Renesch's (ed.) *Learning Organizations: Developing Cultures for Tomorrow's Workplace* (Portland, Oregon: Productivity Press, 1995), pp. 14-43.
- Konan, N. (2015). *Liderliği Betimleme Çabalarının Evrimi: Eğitim ve Toplum Yazıları*. Gazi Kitabevi.
- Konan, N. & Gedik, A. (2019). Özgeci Liderlik Ölçeğinin Eğitim Örgütleri İçin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 10(3), 76-92.
- Korkut, A. (2019). *Öğretmenlerin örgütsel mutluluk, örgütsel sinizm ve örgütsel adalet algılarının analizi* [Doktora Tezi], İnönü Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Kösterelioğlu, İ. & Akın Kösterelioğlu, M. (2008). Stajyer öğretmenlerin mesleki yeterliklerini kazanma düzeylerine ilişkin algıları. *SAÜ Fen Edebiyat Dergisi*, 2, 257-275.
- Matin, H. Z., Jandaghi, G. & Moini, B. (2007). Comparing organizational learning rates in public and non-profits schools in QOM province of Iran. *Journal of Applied Quantitative Methods*, 24, 396-408.
- Moçoşoğlu, B. & Kaya, A. (2018). Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Örgütsel Sessizlik ile Örgütsel Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişki: Şanlıurfa İli Örneği. *Harran Education Journal*, 3(1), 52-70
- Miller, L. M. (2003). *Qualitative investigation of intercollegiate coaches' perceptions of altruistic leadership* [Unpublished PhD Thesis] The Ohio State University.
- Miller, L. M., Fink, J. S., Pastore, D. L., Baker, R. E., & Mason, G. (2005). Defining altruistic leadership in the management of intercollegiate coaching. *The Smart Journal*, 2, 4-16.
- Myrvang N. (2021). Sağlık Çalışanlarında Alturistik Liderlik Yaklaşımı ve Tükenmişlik Düzeyi Arasındaki İlişki. *Turkish Studies- Social Sciences*, 16(3), 1147- 1159.
- Mutafçılar, I. (2008). Özgecilik kavramının tarihsel gelişimi ve öğretmen özgeciliği üzerine bir araştırma. [Yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Numanoğlu, G. (1999). Bilgi Toplumu-Eğitim-Yeni Kimlikler-II. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 321(2), 341-350.
- Oktar, S. (2018). Üniversite öğrencilerinin özgecilik, kişilik özellikleri ve sosyal problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Pessi, A. B. (2011). Religiosity and altruism: exploring the link and its relation to 78 happiness. *Journal of Contemporary Religion*, 26(1), 1-18. <https://doi.org/10.1080/13537903.2011.539835>
- Şahin, M. (2015). *Üniversite öğrencilerinin mutluluk, iyimserlik ve özgecilik düzeylerinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gaziosmanpaşa Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

- Schwartz, C. E., Keyl, P. M., Marcum, J. P., & Bode, R. (2009). Helping others shows differential benefits on health and well-being for male and female teens. *Journal Happiness Studies*, 10, 431-448. <https://doi.org/10.1016/j.a.2009.11.035>
- Senge, P. M. (1992). Building learning organizations, *Journal for Quality and Participation*, 15 (2), 30-38.
- Senge, P. (2002). *Beşinci Disiplin*. (A. İldeniz ve A. Doğukan. Çev.). Yapı Kredi Yayınları.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.), Boston: Allyn and Bacon.
- Tarhan, N. (2005). *Kadın Psikolojisi*. Nesil Basım Yayın Gıda Ticaret ve Sanayi A. Ş
- TDK(2018).http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5b1cfa54194267.15821661
- Warr, P. B. (2011). *Work, happiness, and unhappiness*. Lawrence Erlbaum Associates.
- White, M. D. (2004). Can homo economicus follow Kant's categorical imperative? *The Journal of Socio-Economics*, 33(1), 89-106.
- Toprakçı, E. (1993). *Okul Yönetiminin Kendine Özgü Yönleri* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Uğur, S. (2019). *Öğrenen okul ile okul mutluluğu arasındaki ilişki (İstanbul-Beykoz örneği)*. [Yüksek Lisans Tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Uğurlu, C.T., Doğan, S. & Yiğit, Y. (2014). Öğrenen okul ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12 (1), 35-45.
- Uluğ, F. (2010). Eğitimde Sistem Reformu bağlamında Yönetici Yetiştirme ve İstihdamı. *V. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, Bildiriler Kitabı* 1-2-Mayıs 2010 Antalya. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yalçın, B. & Ay, C. (2011). Bilgi toplumunda öğrenen örgütler ve liderlik süreci bağlamında bir örnek olay çalışması. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 15-36.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

The concept of the learning organisation, first proposed by Chris Agris in the 1960s, became more widely accepted in the 1990s with Peter Senge's work *The Fifth Discipline* (Atak and Atik, 2007). Senge (2006) defines learning organisations as "organisations that have a broad vision, where team spirit plays a key role in learning, that respect stakeholder perspectives, and that strive for excellence in continuous improvement". In reviewing the literature on altruistic leadership, concepts such as altruism and selflessness were found alongside altruism, and it was found that all three concepts are essentially the same. Altruism appears to be a motivational state whose ultimate goal is to increase the welfare of others (Batson, 1991, cited in Miller, 2003). For a leader to be defined as an altruistic or selfless leader, he or she must possess some basic skills. These basic skills appear to be empathy, self-regulation, self-awareness, motivation and social skills (Goleman, 2000). Altruistic leadership; It is expressed as voluntary participation in all actions that may benefit others, regardless of any interest, and dedication to society (TDK, 2023). Happiness; "The value that people generally set for themselves as the highest goal is a state of complete satisfaction that fills the consciousness, a complete harmony and satisfaction of desires and tendencies, an objective state taken in the abundance of valuable things" (TDK, 2018). Happiness in organizations means the careful use of the resources available to cope with the difficulties encountered in their work activities (Edmunds and Pryce-Jones, 2008). When the concept of happiness is examined from the perspective of educational organizations within the framework of these definitions, it can be said that happy teachers are more productive and make more effort for the success of the organization. When the concept of happiness is examined from the perspective of educational organizations within the framework of these definitions, it can be said that happy teachers are more productive and make more effort for the success of the organization. Meeting teachers' expectations will lead to higher levels of happiness in schools. In this way, it is believed that happy teachers will be more motivated to learn and teach and will create a school environment where problems are minimized. In light of the studies conducted in the literature, the expectation of altruistic leaders to create a sense of happiness in their followers played an important role in determining this leadership perception as the variable of the study. According to altruistic leaders, the way followers can achieve their goals is through their remarkable belief in carrying out activities to meet their expectations.

2. METHOD

This study, which examines the relationship between teachers' perceptions of a learning school, altruistic leadership and organizational happiness in terms of various variables, was designed in a survey model. The survey model is defined by Karasar (2005) as describing a situation that existed in the past or present at the moment it exists. The survey model is a research method that we can generally use to gain insight into people's interests, attitudes, behaviours and thoughts. The relational screening model allows the researcher to determine the relationship between the cases studied and make predictions (Büyüköztürk, 2015). The population of this study consists of teachers working in schools affiliated to Bingöl Provincial Directorate of National Education, and the sample of the study consists of 444 teachers determined by simple (random) sampling method. After reviewing the relevant literature, an attempt was made to obtain data collection tools suitable

for achieving the purpose of the research. In this context, data were collected using the learning school, altruistic leadership and happiness scales.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND CONCLUSIONS

Within the results obtained from the study, while there was no significant difference in teachers' perceptions of the total school learning scale in terms of gender, marital status, educational status and branch variables, female teachers' perceptions were higher than male teachers' in the mental models sub-dimension, and social studies teachers' perceptions were higher in the personal mastery sub-dimension. It was observed that the perceptions of secondary school teachers were higher than those of primary school teachers in the sub-dimensions of team learning and mental models. A review of the literature revealed that some of the studies supported the findings of the research, while others did not. Matin et al (2007) found that there was a significant difference between school type and students' perceptions of school. Esen (2021) stated in his study that perceptions of learning schools differ according to gender, and that male teachers' perceptions are higher than female teachers. Uğur (2019) also stated that teachers' perceptions differ in the dimension of personal dominance, and the perceptions of male teachers are higher than female teachers. It was observed that teachers' perceptions of the altruistic leadership scale, which is another variable of the study, did not have a significant difference in the variables of gender, marital status, educational status and branch, and in the school type variable, the perceptions of teachers working in secondary schools towards altruistic leadership were significantly higher than those of high school teachers. In fact, in the study entitled "Altruistic (selfless) leadership behaviours of school principals according to teachers' perceptions" by Halilöz and Çelebi (2021), it was found that teachers' perceptions of altruistic leadership were not related to the gender variable. Similarly, Akbaba (1994), Mutağçılar (2008), (Krebs, 1970, cited in Kee-Lee, 1998) and Oktar (2018) declared that there was no significant difference between altruistic leadership perceptions and the gender variable as a result of their studies. Ümmet (2012) concluded in his study that women's level of altruistic behaviour is higher than men's. This result may be related to the fact that women's emotional aspects are more dominant (Vatan, 2007), their values of helpfulness and sharing are higher (Tarhan, 2005), and the work that provides social benefit is mostly done by women (Fortin, 2006). A review of the relevant literature shows that there are some studies that support the aim of the current study. While Bulut (2015) stated in his study that the level of happiness increases according to academic success in environments open to learning (Şahin, 2015; Schwartz et al., 2009; Pesii, 2011), happiness is an important predictor of altruistic behaviour and as the level of happiness of individuals increases, they show more altruistic behaviour. stated. In fact, considering the results of the current study, it is seen that organizational happiness and altruistic leadership perceptions significantly predict learning school perceptions scores. According to this finding, it can be said that individuals with higher levels of happiness exhibit more altruistic behaviours and participate more in learning-oriented activities.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu alışmada ‘‘Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi’’ kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan ‘‘Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler’’ başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirilmemiştir. Verilerin toplanabilmesi için önce Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu’ndan gerekli etik izin (12.09.2022 tarih ve 10442 sayılı) alınmıştır. Gerekli izinler alındıktan sonra ölçme araçları gönüllü olarak katılım sağlayacaklarını ifade eden öğretmenlere online ve yüz yüze olarak uygulanmıştır.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 12.09.2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 10442

ARAŐTIRMACILARIN KATKI ORANI

1. yazarın araştırmaya katkı oranı %50, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %50’dir.

Yazar 1: Yöntemin belirlenmesi, danışmanlık, raporlaştırma.

Yazar 2: Araştırmanın tasarlanması, veri analizi, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları.

ÇATIŐMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir çıkar atışması bulunmamaktadır.